

REGELHULP

*Lees
alles over het
regelen van passende
zorg en ondersteuning
voor mensen met
verward gedrag.*

Met een openhartige ervaring van Karlijn Roex (pag 3),
auteur van het boek "In verwarde staat"

routewijzer naar zorg en ondersteuning

Regelhulp

Inhoudsopgave

Voorwoord	pag 1
Verward zijn	pag 2
Welke zorg en ondersteuning is er voor mensen met verward gedag?	pag 4
Wie helpt bij het organiseren van zorg en ondersteuning?	pag 8
Waar kunt u terecht in acute situaties?	pag 10
Kunt u gedwongen worden om hulp te accepteren?	pag 12
Zelf de regie houden	pag 14
Welke financiële mogelijkheden zijn er bij opnames?	pag 16
Vertegenwoordiging	pag 18
Hulp voor naasten	pag 20
Verbinding maken helpt bij verward gedrag	pag 21
Een sterke wijk	pag 22
Het belang van samenwerken met naasten in de GGZ	pag 24

Colofon:

Dit is een uitgave van het programma Regelhulp van de directie Langdurige Zorg van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Het boekje is gepubliceerd en uitgegeven in augustus 2021.

Aan dit gidsje hebben meegewerkt: Liza Leijenhorst, Eefje Klijberg, ontwerp Armijn Woudman van HVR group, foto cover: Akira Harigae

Reacties op het gidsje kunt u sturen naar regelhulp@minvws.nl

Voorwoord

Mensen met verward gedrag ervaren de wereld, op dat moment, anders dan andere mensen. Dit kan verschillende oorzaken hebben. De meest voorkomende zijn psychische problemen, een licht verstandelijke beperking of dementie, niet zelden in combinatie met levensproblemen, zoals verslaving, schulden, dakloos zijn en het verlies van dierbaren.

In dit gidsje vindt u informatie over wie kan helpen bij het organiseren van zorg en ondersteuning. Welke zorg er voor mensen met verward gedrag is. De ervaringen van Karlijn Roex over haar verwarde periode. Tips hoe om te gaan met mensen met verward gedrag. En welke hulp er is voor naasten.

- > Welke zorg en ondersteuning is er voor mensen met verward gedrag?
- > Wie kan helpen bij het organiseren van zorg en ondersteuning?

In dit gidsje vindt u antwoorden op dit soort vragen én mooie voorbeelden.

Verward zijn

Karlijn Roex: “Als student voelde ik de druk van het moeten presteren. Mijn achterstanden met opdrachten, verslagen, leesstof zag ik als het voorteken van de volgende opleidingscrash.” Ze vertelt in haar boek ‘In verwarde staat’ over het moment dat ze als iemand met verward gedrag door de politie naar het bureau werd gebracht.

“Ik huiverde. Vandaag moest er hard gestudeerd worden. Voordat ik aan de slag zou gaan, ging ik nog even een broodje halen buiten de deur. Maar ik raakte volledig in paniek toen ik de voordeur achter me dicht trok. Ik had mezelf zojuist buitengesloten! Vluchtig kijk ik rond. Telefoon. Ik heb een telefoon nodig. Bij het eerste de beste gebouw loop ik naar binnen en vraag of ik kan bellen. Dit is een ouderenzorgcentrum. Ik vraag de baliemedewerkster of ze de slotenmaker kan bellen. Maar haar gezicht blijft staan op ongeïnteresseerd, in mijn perceptie. Wanhoopskreten proberen de onverschilligheid van de wederpartij te breken. Bij het zien van die paniekaanval, besluit de medewerkster de slotenmaker te bellen. In plaats van een slotenmaker komen er twee agenten. Want in mijn wanhoopskreten had ik gezegd dat het leven me teveel werd, dat ik het niet meer aan kon. De agent geeft aan dat iemand mij op dient te vangen het komende etmaal. Maar zonder mobiele telefoon bij de hand met de telefoonnummers erin is het lastig te bedenken wie ik op kan trommelen.” “In dat geval moet een psychiater op het bureau nagaan wat er moet gebeuren met mij”, stelt de agent. De agent legt uit dat ik hulpbehoevend ben en mogelijk een gevaar ben voor mezelf of anderen. Ik word afgevoerd naar het politiebureau.

Leestip:

In haar boek “In verwarde staat” vertelt Karlijn over haar ervaringen en de impact van aangemerkt zijn als iemand met verward gedrag. Ook geeft ze in haar boek een analyse hoe de samenleving omgaat met mensen met verward gedrag.

Welke zorg en ondersteuning is er voor mensen met verward gedrag?

Bij wie u voor welke zorg moet zijn, hangt af van de aard van de klachten. Het kan gefinancierd worden vanuit de Jeugdwet, Zorgverzekeringswet (Zvw), de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Wet langdurige zorg (Wlz).

Psychische behandeling via uw zorgverzekeraar

Voor bepaalde psychische hulp en behandeling kunt u terecht bij uw zorgverzekeraar, zoals:

- Lichte psychische hulp bij de huisarts of praktijkondersteuner GGZ (geestelijke gezondheidszorg).
- Basis GGZ (bij lichte of matige klachten), bijvoorbeeld gesprekken met een psycholoog.
- Gespecialiseerde GGZ (bij zwaardere problemen), bijvoorbeeld behandeling door een psychiater.
- Opname met behandeling in een GGZ-instelling: de zorgverzekering vergoedt de eerste drie jaar van de opname. Blijkt na drie jaar dat u langere tijd verblijf met behandeling nodig heeft? Dan vraagt de behandelaar Voortgezet verblijf (GGZ-B) bij de Wlz aan. Uw GGZ-instelling geeft hierover meer informatie.

Welke therapieën precies worden vergoed kunt u navragen bij uw zorgverzekeraar.

Begeleid wonen

Woonbegeleiding is bedoeld voor mensen die niet helemaal zelfstandig kunnen wonen vanwege een ziekte, beperking of psychische aandoening. Een begeleider of zorginstelling helpt u met praktische zaken bij zelfstandig wonen, zoals boodschappen doen, medicatie innemen, hulp bij de administratie. De begeleiding kan door de gemeente betaald worden.

Voor woonbegeleiding betaalt u een eigen bijdrage. U kunt uw eigen bijdrage berekenen op www.hetcak.nl

Beschermd wonen

Heeft u door psychische of psychosociale problemen een veilige woonomgeving met begeleiding nodig dan kunt u in aanmerking komen voor beschermd wonen. Beschermd wonen kan vanuit verschillende wetten geregeld worden: de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) voor volwassenen (vanaf 18 jaar); de Wet langdurige zorg (Wlz) voor volwassenen met een blijvende intensieve zorgbehoefte (beschermd wonen heet hier GGZ Wonen) en de Wet forensische zorg (zorg als onderdeel van een straf of maatregel).

Bij een instelling voor beschermd wonen woont u meestal met meer mensen in één huis.

- U heeft een eigen kamer.
- U krijgt meestal begeleiding van een - sociaal-psychiatrisch - verpleegkundige.
- Er zijn ook beschermde woonlocaties waar 24 uur per dag begeleiding beschikbaar is.

Een begeleider helpt u bijvoorbeeld om het huishouden te doen. Of helpt u met de administratie. Of met het maken van een dagindeling.

Beschermd wonen: via uw gemeente (Wmo)

Beschermd wonen via de Wmo is gericht op het herstel van zelfredzaamheid, met als doel dat u na verloop van tijd weer zelfstandig kunt wonen (zo nodig met begeleiding). Deze vorm is bedoeld voor mensen met psychiatrische en psychosociale problemen die tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen, maar die geen psychiatrische behandeling met verblijf nodig hebben. De gemeente is hiervoor verantwoordelijk.

Blijvend beschermd wonen: via uw zorgkantoor (Wlz)

Mensen die hun leven lang intensieve geestelijke gezondheidszorg (ggz) nodig hebben, kunnen sinds 1 januari 2021 een beroep doen op de Wet langdurige zorg (Wlz). Voorwaarde is dat u blijvend behoefte heeft aan permanent toezicht of 24 uur per dag zorg in de nabijheid. Het CIZ beslist of u voor de Wlz in aanmerking komt. Uw zorgaanbieder of cliëntondersteuner kan helpen bij de aanvraag. Het zorgkantoor regelt de langdurige zorg.

Voor Wlz-zorg betaalt u een eigen bijdrage. Die is ondermeer afhankelijk van uw inkomen en de plek waar u zorg krijgt (eigen woning, wooninitiatief of instelling). U kunt uw eigen bijdrage berekenen op www.hetcak.nl

Beschermd wonen kan soms uit een persoonsgebonden budget (pgb) betaald worden. U moet daarvoor wel voldoen aan de voorwaarden voor een pgb. Die voorwaarden verschillen per wet. Meer informatie vindt u op: www.regelhulp.nl/onderwerpen/wmo en www.regelhulp.nl/onderwerpen/wlz

Voor meer informatie over GGZ Wonen kunt u kijken op www.regelhulp.nl/ggz-naar-wlz. Ook kunt u terecht bij de brancheverenigingen Valente, De Nederlandse GGZ, VGN of ActiZ.

***Uw zorgaanbieder
of cliëntondersteuner
kan helpen bij de
aanvraag!***

Wie helpt bij het organiseren van zorg en ondersteuning?

Soms blijkt het lastig om passende zorg of ondersteuning te organiseren. Weet u niet waar te starten? Of bent u niet tevreden over de geboden zorg of ondersteuning? U ziet hieronder wie u kan helpen.

Cliëntondersteuner

Cliëntondersteuners kennen het aanbod in zorg en ondersteuning en weten de weg. Ze luisteren goed naar uw wensen, zien mogelijkheden en bespreken waar en bij wie u zorg of ondersteuning kunt krijgen. Ze verlenen zelf geen zorg of ondersteuning en staan los van zorgorganisaties. De cliëntondersteuner kan ook meegaan naar gesprekken met bijvoorbeeld de gemeente, de zorgaanbieder of het zorgkantoor.

U kunt terecht bij een cliëntondersteuner via de gemeente als u hulp en advies nodig heeft op het gebied van zorg en ondersteuning, jeugdhulp, participatie, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen. De gemeente kan u in contact met cliëntondersteuning brengen. Als u een Wlz-indicatie heeft, kunt u terecht bij een cliëntondersteuner via het zorgkantoor.

Op www.regelhulp.nl/onderwerpen/clientondersteuning vindt u meer informatie.

Juiste Loket

Juiste Loket is een advieslijn voor cliënten en professionals die van het kastje naar de muur worden gestuurd. U kunt hier ook terecht als niet duidelijk is waar u moet zijn om de juiste zorg en ondersteuning te krijgen. Ze geven advies over het zorgtraject, leggen waar nodig contacten en kunnen soms ook bij de gesprekken met de betrokken partijen aanschuiven.

Juiste Loket is te bereiken op het telefoonnummer 030-7897878 of via het e-mailadres: meldpunt@juisteloket.nl

Meer informatie over het Juiste Loket vindt u op www.regelhulp.nl/contact

of scan de qr-code

Waar kunt u terecht in acute situaties?

Een psychische crisis is een (meestal acute) psychische nood-situatie. De gewone hulp en/of middelen om rust te brengen, helpen niet meer. Als u direct hulp nodig heeft, kunt u bellen met de huisarts of diens vervanger. Hij kan u doorverwijzen naar de crisisdienst. Ook hulplijnen kunnen een oplossing bieden. Bij acuut gevaar of acute nood kunt u bellen met 112.

Wat is een crisisdienst?

De crisisdienst is onderdeel van een GGZ-instelling (centrum voor geestelijke gezondheidszorg). De crisisdienst is zeven dagen per week en 24 uur per dag bereikbaar. Bij een crisisdienst werkt een team van psychiaters, psychologen en psychiatrisch verpleegkundigen. U krijgt er direct hulp en behandeling. Als de crisissituatie voorbij is, kunt u weer naar huis en krijgt u zo nodig behandeling op afspraak. Soms wordt gekozen voor een verblijf met behandeling in de GGZ-instelling.

Hulplijnen:

Altijd bereikbaar, 7 dagen per week, dag en nacht:

- Luisterlijn: 088 0767 000
- 113.nl (als u aan zelfdoding denkt): 113 of gratis 0800-0113

Kijk op de website voor de bereikbaarheid:

- MIND Korrelatie: 0900 1450
- Lotgenotenlijn van de Vereniging voor Manisch Depressieven en Betrokkenen: 0900 5123456
- Landelijke Stichting Zelfbeschadiging: 030 - 2311473

Kijk voor meer hulplijnen op www.regelhulp.nl/onderwerpen/psychische-klachten/hulp-en-advies of scan de qr-code.

Kunt u gedwongen worden om hulp te accepteren?

Een crisis is op zich geen aanleiding om mensen onder dwang op te nemen of te behandelen. Als iemand gevaarlijk is voor zichzelf of voor anderen dan kan dwang een laatste optie zijn om het gevaar te stoppen. Verplichte zorg kan op grond van de Wet verplichte GGZ (Wvggz) of op grond van de Wet zorg en dwang (Wzd).

Wvggz

Voor mensen met psychische klachten kan vanuit de Wet verplichte GGZ een zorgmachtiging of een crisimaatregel worden toegepast.

Zorgmachtiging via de rechter (Wvggz)

Een zorgmachtiging is mogelijk als een psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel. Maar alleen als vrijwillige zorg niet mogelijk is, en verplichte zorg de enige manier is om het ernstig nadeel weg te nemen.

Ernstig nadeel is (het aanzienlijke risico) dat:

- de patiënt zichzelf of anderen in levensgevaar brengt, ernstig lichamelijk letsel toebrengt, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade toebrengt, ernstig verwaarloost of 'maatschappelijk' ten onder gaat, of als zijn eigen ontwikkeling ernstig verstoord is, of hij andermans ontwikkeling ernstig verstoort;
- de veiligheid van de cliënt wordt bedreigd, al dan niet onder invloed van een ander;
- het gedrag van de cliënt zo hinderlijk is dat het agressie van anderen oproept;
- de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Crisismaatregel via de burgemeester (Wggz)

De crisismaatregel kan toegepast worden in een crisissituatie waarin snel ingegrepen moet worden vanwege onmiddellijk dreigend ernstig nadeel. Een crisismaatregel is maximaal drie dagen geldig, maar kan verlengd worden. Meer informatie vindt u in de pdf 'Crisismaatregel' op www.dwangindezorg.nl/wvggz/crisismaatregel

of scan de qr-code

Wzd

Voor mensen met een verstandelijke beperking of psychogeriatrische aandoening zoals dementie kan vanuit de Wet zorg en dwang een rechterlijke machtiging of een inbewaringstelling worden toegepast. De zorg voor ouderen met dementie en mensen met een beperking moet zoveel mogelijk op vrijwillige basis plaatsvinden. Soms kunnen mensen met dementie of een verstandelijke beperking niet (meer) zelf inschatten wat goed voor hen is. Zorgverleners helpen hen dan bij die keuzes.

De Wzd geldt niet alleen in zorginstellingen, maar bijvoorbeeld ook in een thuissituatie, logeeropvang en in kleinschalige wooninitiatieven. De Wzd geldt niet voor ouders die zorg verlenen aan hun kind.

De Wet zorg en dwang regelt ook de opname van mensen met dementie of een verstandelijke beperking in een zorginstelling als zij daar zelf niet mee instemmen. Als de cliënt zich verzet tegen gedwongen opname, beslist de rechter over de opname. Een rechterlijke machtiging is mogelijk als het gedrag van de cliënt leidt tot ernstig nadeel. Het CIZ toetst de aanvraag en dient een verzoek in bij de rechter. De rechter kan de rechterlijke machtiging verlenen met een geldigheidsduur van maximaal zes maanden.

Inbewaringstelling via de burgemeester (Wzd)

Als iemand zich verzet tegen een opname en het ernstig nadeel onmiddellijk dreigend is kan de burgemeester een inbewaringstelling afgeven. Het gedrag komt (hoogstwaarschijnlijk) voort uit een verstandelijke beperking, een psychogeriatrische aandoening of een daarmee gepaard gaande psychische stoornis. De inbewaringstelling heeft in eerste instantie een geldigheidsduur van ten hoogste drie dagen en moet binnen 24 uur in gang worden gezet. Meer informatie hierover vindt u op www.dwangindezorg.nl.

Melden

Maakt u zich ernstig zorgen over iemands gedrag en krijgt die persoon niet de noodzakelijke hulp? Dan kunt u dat melden:

- > **Als (zorg)professional** kunt u contact opnemen met de officier van justitie.
- > **Als naaste** kunt u terecht bij de zorgaanbieder waar degene al zorg heeft of heeft gehad.
- > Of neem contact op met het Meldpunt Wvggz in uw gemeente.

Maakt u zich zorgen over iemands gedrag, maar is er niet direct sprake van een gevaarlijke of nood-situatie: neem dan contact op met het landelijk Meldpunt Zorgwekkend Gedrag op telefoonnummer 0800-1205.

Zelf de regie houden

Tijdens een crisissituatie is het moeilijk om te overzien wat goed voor u is. Daarom beslissen hulpverleners op dat moment welke hulp en zorg ze u geven. Om te voorkomen dat de hulpverleners keuzes maken die u echt niet wilt, kunt u tijdens een goede periode vastleggen wat voor soort hulp u wilt als u in een crisissituatie belandt. Bijvoorbeeld met een crisiskaart, een signaleringsplan of met een zelfbindingsverklaring.

- Een **crisiskaart** is een klein persoonlijk document waarop staat wat er moet gebeuren als u in een psychische crisis raakt. Op de kaart staat een samenvatting van een uitgebreider crisisplan dat u samen met een onafhankelijke consulent of met de eigen hulpverlener maakt.
- Een **signaleringsplan** is bedoeld om een ernstige psychische crisis te voorkomen door op tijd de juiste hulp te vragen of aan te bieden.

Meer informatie over de crisiskaart en het signaleringsplan vindt u op www.crisiskaart.nl.

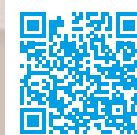
- In een **zelfbindingsverklaring** kunt u aangeven aan welke vormen van verplichte zorg u zichzelf bindt wanneer het niet goed met u gaat en u noodzakelijke zorg weigert. Meer informatie over de zelfbindingsverklaring vindt u op www.dwangindezorg.nl/wvggz/patientenrecht/zelfbindingsverklaring

Voorbeeld:

Anne ontvangt bericht van haar vriendin dat het niet goed gaat en direct hulp nodig heeft. Ze gaat naar haar toe. Door de stand van de ogen, hoe ze beweegt en aan het geluid van haar stem weet Anne dat ze in een psychose verkeert. Ze probeert zoveel mogelijk rust uit te stralen en laat haar vriendin haar verhaal vertellen. Anne vertelt haar vriendin wat ze gaat doen en waarom. Ook neemt ze de crisiskaart mee naar het ziekenhuis waarin staat wat er moet gebeuren.

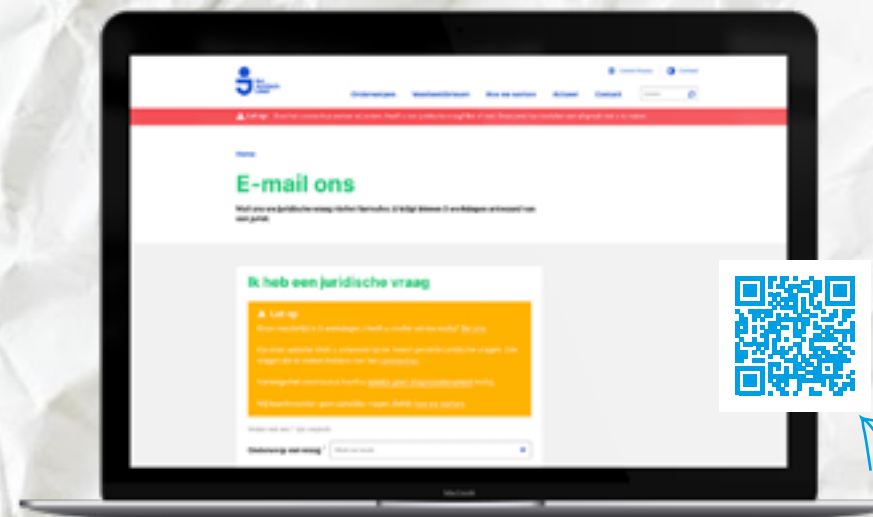
Kijk voor meer tips over hoe om te gaan met iemand die in een psychose verkeert op www.psychosenet.nl/tips-bij-psychose/ of scan de qr-code.

Welke financiële mogelijkheden zijn er bij opnames?

Als u in een situatie komt waarin u door een ziekte of beperking extra kosten moet betalen, bijvoorbeeld bij een opname in een GGZ-instelling, dan kunt u in aanmerking komen voor bijzondere bijstand. Bijzondere bijstand is een uitkering waarmee u extra en bijzondere kosten kunt betalen. De gemeente bepaalt of u hier recht op heeft en of u deze als gift of als lening krijgt. Hierbij kijkt de gemeente naar uw individuele omstandigheden en financiële situatie. Voor bijzondere bijstand hoeft u geen bijstandsuitkering te hebben.

Heeft u vragen over uw situatie? Neem dan contact op met uw gemeente of met de sociaal raadslieden van uw gemeente. Heeft uw gemeente geen sociaal raadslieden? Kijk dan voor sociaal raadslieden bij u in de buurt op de website van Sociaal Werk Nederland, www.sociaalwerknederland.nl/sociaal-raadslieden of scan de qr-code.

Voor gratis juridisch advies kunt u contact opnemen met het Juridisch Loket, www.juridischloket.nl/email-ons/ of scan de qr-code.

Voorbeeld

Willem werkt als zelfstandige. Hij raakt in een psychose en wordt opgenomen in een GGZ instelling. Via de bijzondere bijstand kan hij in aanmerking komen voor doorbetaling van zijn vaste lasten, afhankelijk van zijn inkomsten.

Vertegenwoordiging

Als u in een situatie komt waarin u uw eigen belangen niet goed kunt behartigen, bijvoorbeeld door een psychische stoornis, kan een (wettelijk) vertegenwoordiger worden aangewezen die (tijdelijk) beslissingen kan nemen.

Er zijn verschillende vormen van vertegenwoordiging. Dit varieert van vertegenwoordiging door een partner die stilzwijgend de zaken regelt, tot een door de rechter aangestelde vertegenwoordiger zoals een mentor, bewindvoerder of curator. Een vertegenwoordiger ondersteunt en neemt beslissingen die in het belang zijn van de vertegenwoordigde, in gevallen dat hij dit zelf (tijdelijk of permanent) niet kan.

Vertegenwoordiging bij geldzaken/ bewindvoerder

Een psychiatrische stoornis kan betekenen dat u uw eigen financiën niet altijd goed kunt beheren. Het kan tijden goed gaan en dan ineens niet meer. Bijvoorbeeld als u psychotisch wordt. U heeft dan een vertegenwoordiger nodig.

U kunt uw vertegenwoordiger zelf aanwijzen door het geven van een volmacht aan iemand binnen of buiten de familie die u vertrouwt. Of u kunt een wettelijke beschermingsmaatregel treffen door een bewindvoerder (onderbewindstelling) te laten benoemen. De bewindvoerder wordt door de kantonrechter benoemd en heeft als taak uw geld en goederen voor u te beheren. Indien u kwetsbaar bent en gevaar loopt onverantwoorde financiële verplichtingen aan te gaan, kan de kantonrechter gevraagd worden uw onderbewindstelling op te nemen in het Centraal curatele- en bewindregister. Dit is een openbaar register en zorgt ervoor dat uw bewindvoerder aangegane verplichtingen ongedaan kan maken.

Vertegenwoordiging bij zorg en welzijn/ mentor

Als u in een situatie komt waarin u beslissingen over uw zorg en behandeling niet goed kunt nemen, kunt u een mentor aanwijzen die deze beslissingen (tijdelijk) overneemt. Een mentor behartigt dus uw belangen op het gebied van verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding. Een mentor kan een familielid of naaste zijn. Mentoren worden in alle gevallen benoemd door een kantonrechter. Als het niet mogelijk is om zelf een vertegenwoordiger aan te wijzen dan zorgt de zorgverlener ervoor dat u vertegenwoordigd wordt. Indien er geen familielid is die dat kan of wil, kan een mentor worden aangevraagd bij de rechtbank. Een aantal instanties in de zorg zoals het CAK, het CIZ, de bank eisen vaak een wettelijke vertegenwoordiger.

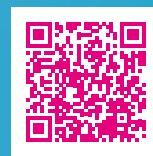
Vertegenwoordiging door een curator

In sommige gevallen kan de rechter besluiten u onder curatele te stellen. Alleen in geval uw handelen geregeld onbetrouwbaar is, bijvoorbeeld in geval van ernstige verslavingsproblematiek, zal de rechter besluiten u onder curatele te stellen. U bent dan handelingsonbekwaam.

Kijk voor meer informatie op:

www.regelhulp.nl/onderwerpen/wilsonbekwaamheid

(qr-code 1) of www.regelhulp.nl/onderwerpen/wettelijke-vertegenwoordiging (qr-code 2) of www.goedvertegenwoordigd.nl/ (qr-code 3).

(qr-code 1)

qr-code 2

qr-code 3

Hulp voor naasten

Als u zorg en ondersteuning biedt voor een naaste die (soms of regelmatig) in de war raakt, bent u mantelzorger. Het is belangrijk om de zorg ook voor uzelf niet te vergeten. Er zijn verschillende organisaties die u kunnen helpen. Mantelzorgers kunnen gebruik maken van het algemene ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers van de gemeente. Maar ook is meer gerichte ondersteuning mogelijk via bijvoorbeeld familiesprekuren van ggz-organisaties. Ook zijn er specifieke stichtingen, zoals Labyrint, waar u terecht kunt voor steun, advies en lotgenotencontact.

Op www.regelhulp.nl/onderwerpen/psychische-klachten/hulp-en-advies vindt u meer informatie.

of scan de qr-code

- **Stichting Labyrint / In Perspectief** (0900-254 66 74): voor familieleden van mensen met psychische of psychiatrische problemen.
- **Ypsilon** telefonische adviesdienst (088-000 21 20): voor familieleden en naasten van mensen met psychosegevoeligheid
- **Gamen Infolijn** (0900-1995): voor informatie over gamen en gameverslavingen.
- **Helpmijndierbareisverslaafd.nl**: voor naasten van verslaafden (met chatmogelijkheid).
- **Kopstoring.nl** (voor kinderen van ouders met psychische problemen).
- **Familievan.nl** (voor jongeren tussen de 16 en 25 jaar die een naaste hebben met psychische problemen).
- **Landelijke stichting familievertrouwenspersonen** (0900-3332222): voor familie en naasten en professionals.

Verbinding maken helpt bij verward gedrag

Verward gedrag kenmerkt zich doordat er een verschil is tussen geaccepteerd gedrag en niet geaccepteerd gedrag. Er is iets aan de hand, maar u weet niet wat het is. De vraag is wat helpt?

Vaak is dat verbinding maken. Als iemand in een psychose verkeert kan het helpen om hem of haar 'terug te halen' door bijvoorbeeld een vraag te stellen als: Weet u waar u bent? Of: Wilt u een kop koffie? Het lukt niet altijd om verbinding met iemand te maken. Dat hangt af van iemands toestand op dat moment. Als het te onprettig voelt om verbinding te maken, kunt u hulp inschakelen van anderen. Bel bijvoorbeeld in niet acute situaties naar het landelijke meldpunt zorgwekkend gedrag op **0800 – 1205** of in acute situaties naar de politie op het nummer **112**.

U laat 's avonds uw hond uit en ziet uw buurvrouw 'zoekend' op blote voeten op straat lopen. Ze weet niet goed wat ze daar doet. Uw buurvrouw kan op dat moment in de war zijn. Ze ziet de wereld op dat moment anders. Omdat er andere achtergronden aan het verwarde gedrag ten grondslag kunnen liggen, bijvoorbeeld dementie of psychose, vereist dit per situatie een andere benadering en een andere vorm van interventies. U kunt haar benaderen met bijvoorbeeld een vraag als "kan ik u thuis brengen?", "kunt u uw sleutel vinden?" of "wilt u een kop thee?"

Een man loopt te schreeuwen op het station en valt mensen lastig. Als het niet prettig voelt om contact met de man te maken, dan kunt u bijvoorbeeld iemand van de Nederlandse Spoorwegen (NS) inschakelen of bij acute zorgwekkende situaties de politie bellen.

Een sterke wijk

Ondersteuning aan mensen met bijvoorbeeld psychische en sociaal-maatschappelijke problemen vindt vaker aan huis plaats dan vroeger. Al dan niet met ambulante begeleiding. Hoe zorgt u er als gemeente, sociale organisatie, professional, vrijwilliger, ervaringsdeskundige of actieve buurtbewoner voor dat iedereen zich thuis en veilig voelt in de wijk?

Vijf kenmerken van 'een buurt voor iedereen':

1. Er is sprake van een onderlinge open houding;
2. De buurt kent volop mogelijkheden voor bewoners om taken te vervullen waardoor zij van betekenis zijn
3. De in de buurt aanwezige hulpbronnen en voorzieningen (zoals verenigingen, kerken, dienstverlening en winkeliers, scholen, actieve bewoners) zijn betrokken en dragen een steentje bij;
4. Er zijn afspraken, buurtgebruiken en onderlinge verbanden waardoor de buurtbewoners weten hoe te handelen als het minder goed gaat met iemand;
5. Mensen voelen zich veilig. Zij weten hoe ze elkaar kunnen aanspreken, en wie ze erbij kunnen betrekken, als sprake is van een situatie waarin dat niet het geval is.

Kijk voor meer informatie op www.movisie.nl/buurtvooriedereen of scan de qr-code.

Voorbeeld:

Zorgvrijstaat in Rotterdam werkt aan zorgzame buurten

Zorgvrijstaat organiseert en faciliteert dat mensen voor en met elkaar zorgen. Ze werken samen met activiteiten die in de buurt georganiseerd worden als aanschuifmaaltijden, klussendienst, buurtmantelzorg en natuurlijk veel ontmoetingsplekken. Iedereen is welkom. Activiteiten zijn waardevol om mee te (blijven) doen in de maatschappij en sociale contacten op te bouwen.

Zorgvrijstaat organiseert ook steunkringen en zelfregienetwerken waar mensen op elkaar letten en waar ze namens elkaar aan de bel trekken als het niet goed gaat. Door de korte lijnen met praktijkondersteuners van de huisartsen, het wijkteam en de GGZ-instellingen kunnen ze vanuit Zorgvrijstaat zorgen voor een 'warme brug' van het vrijwillig kader naar de professionele zorg. Wanneer het slechter met iemand gaat en formele zorg nodig is, zitten zij naast de mensen aan tafel in plaats van tegenover. Dat schept vertrouwen. Die warme brug geldt ook andersom: van de formele zorg terug naar het vrijwillige kader. Het vertrouwde netwerk wat mensen hebben opgebouwd zorgt ervoor dat mensen weer makkelijker en fijn mee kunnen doen in de samenleving.

Voor meer inspiratie kunt u ook kijken op:

www.zorgvrijstaat.nl/ (qr-code 1)

of [pilot+Wijkpsychiatrie.pdf](#) (qr-code 2)

of Kennisbundel Verward in de wijk | Vilans (qr-code 3)

qr-code 1

qr-code 2

qr-code 3

Het belang van samenwerken met naasten in de GGZ

Samenwerken met naasten in de GGZ is belangrijk. Bij ABC Altrecht in Utrecht hebben ze daar ervaring mee. Daar kunnen jongeren met psychoses of andere psychische kwetsbaarheden én hun naasten terecht voor hulp. Bij de intake vragen ze cliënten om iemand mee te nemen. Daarnaast nodigen ze naasten altijd uit bij de bespreking van de behandelplannen en kunnen ze 24 uur per dag contact opnemen.

Verder krijgen naasten een familiecoach ter ondersteuning, uitleg over psychoses in psycho-educatiegroepen en worden er thema-avonden georganiseerd bijvoorbeeld over 'eigen regie versus overnemen' of 'motiverende gespreksvoering'. Ook organiseren ze de zogeheten Peer-supported Open Dialogue (POD). In zo'n netwerkgesprek praten naasten van een cliënt met elkaar. Speciaal opgeleide medewerkers van ABC Altrecht faciliteren het gesprek; niet vanuit hun hulpverlenersrol maar als gelijkwaardige gesprekspartners die ook zelf hun eigen kwetsbaarheden en emoties mogen laten zien.

Tips voor professionals

- Zorg voor het laagdrempelig bereikbaar zijn voor naasten.
- Neem het betrekken van naasten op in je visie. Zo wordt het continu een aandachtspunt, ook van het management.
- Creëer een aanbod voor familie, zoals een coach en educatieve groepsgesprekken.
- Spreek collega's aan op het familiebeleid. Laat het terugkomen in alle vergaderingen en overleggen. Stel bijvoorbeeld de vraag: is er al contact met de familie geweest?
- Hou vol! Sommige situaties zijn moeilijk; naasten kunnen bijvoorbeeld andere belangen hebben.

- MIND, koepelorganisatie in de ggz, heeft het keurmerk Familie-minded gelanceerd om familiebeleid meer aandacht te geven. Kijk voor meer informatie op www.mindplatform.nl/project/familieminded

- GGZ Standaarden heeft een module ontwikkeld met handige hulpmiddelen hoe naasten te betrekken in de zorg van de cliënt. Voor meer informatie kijk op www.ggzstandaarden.nl/generieke-modules/samenwerking-en-ondersteuning-naasten-van-mensen-met-psychische-problematiek/introductie

Volg ons op facebook en twitter!

Regelhulp

routewijzer naar zorg en
ondersteuning